

FINSK STRAFFRÄTT

I december 1989 fyllde den finska strafflagen 100 år. Den strafflag, som alltså allt fort gäller i Finland, stiftades medan Finland fortfarande var ett storfurstendöme under Ryssland, för att tillämpas i ett samhälle som i många avseenden var helt anorlunda än dagens. Att lagen i många avseenden är föråldrad, trots att den genomgått många partiella reformer, är därför en självklarhet.

Sedan början av 1970-talet har man i Finland arbetat på en fullständig revision av strafflagen. Till en början utgick man från att denna revision skulle kunna genomföras som en helhet, men under de senaste tio åren har man i stället arbetat enligt en plan som förutsätter att revisionen sker i flera successiva faser. När den sista fasen är avklarad skall en helt ny strafflag föreligga. Fråga är m.a.o. om en helhetsrevision som sker genom »noggrant« planerade delreformer.

Den första fasen slutfördes i september 1990. I Finlands författningssamling publicerades då (som nummer 769-843) de bestämmelser som reviderats under strafflagsrevisionens första fas. Fråga är om vissa kapitel och vissa enskilda lagrum i själva strafflagen samt om lagrum i ett femtiotal andra lagar. De nya bestämmelserna skall tillämpas från och med början av år 1991.

Samtidigt med att den första fasen slutfördes, fortsatte arbetet på den andra och den tredje fasen. Ett färdigt utkast till regeringsproposition med de ändringar som skall ske härnäst har redan utarbetats inom den projektorganisation inom justitiedepartementet som har hand om revisionen. När och hur denna del av reformen skall överlämnas till riksdagens behandling är ännu inte känt.

Det är möjligt att arbetet på en total revidering av strafflagen också har inspirerat till en viss typ av forskning i straffrätt. I motsats till vad fallet var under 1960- och 1970-talen är denna forskning blott sällan omedelbart inriktad på att få fram resultat som såsom sådana är tillämpliga i det praktiska rättslivet. Fråga är i stället om något som kunde kallas straffrättslig grundforskning. Ofta är denna forskning inspirerad av den tyska straffrättsliga dogmatiken eller av den rättsfilosofiska forskningen som är mer eller mindre gemensam för alla rättsområden. Det hör alltså till ovanligheterna att man bedriver t.ex. empirisk kriminologisk forskning.

De uppsatser som publiceras i detta nummer av Nordisk Tidskrift for Kriminalvidenskab är författade av yngre finska forskare. Uppsatserna är ursprungligen skrivna av juris doktor Dan Frände (f. 1954), juris licentiat Kimmo Nuotio (f. 1959), juris kandidat Ari-Matti Nuutila (f. 1962), juris licentiat Jussi Pajuojä (född 1957) och juris kandidat Kjell Sevón (f. 1954). Uppsatserna har bearbetats och i vissa fall översetts helt eller delvis från finskan av P. O. Träskman.

Avsikten med detta nummer är att för en nordisk läsekrets presentera färsk produkt av den finska straffrättsliga forskningen, som ofta förblir dold bakom en

språkbarriär. Detta möjliggör samtidigt att skribenterna blir exponerade inför en publik som är betydligt större än den läsekrets som behärskar finska.

I flera av de uppsatser som nu publiceras hänvisar författarna till äldre finska straffrättsforskare. Detta kan ofta tjäna som en påminnelse om sådana författare som numera är rätt glömda utanför Finlands gränser, på grund av att bara en del av deras produktion funnits på andra språk än finska. Till dessa straffrättsforskare hör Jaakko *Forsman*, Allan *Serlachius (-Särkilahti)*, Bruno A. (*Sundström*) *Salmi-la* och Brynolf *Honkasalo*, som alla varit professorer i straffrätt vid Helsingfors universitet. Särskilt Honkasalo uppmärksammas i flera uppsatser. Detta beror huvudsakligen på att han var den odiskutabelt ledande straffrättsforskaren i Finland under många år, men också på att han år 1989 blev speciellt uppmärksammas, eftersom 100 år förflutit sedan hans födelse.

För en nordisk läsare kan vissa termer och uttryck (tillräkbarhet, vållande, brottets allmänna rekvisit etc.) som används i uppsatserna förefalla förbryllande. Detta beror delvis på att den finska straffrättsdogmatiken och forskningen till en del levt sitt eget liv. För den som vill få en snabb introduktion i den finska straffrätts grunddrag på svenska rekommenderas en framställning i boken »Inledning till Finlands rättsordning, Del 2. Straff- och processrätt samt offentlig rätt« (red. Pekka Timonen, Jyväskylä 1990), skriven av Pekka Koskinen.

P. O. Träskman